DOI: 10.37520/mmvp.2025.011

U četníků nebo v kině? Muzeum četnictva a kinematografie Saint-Tropez

Veronika Nirnbergová

recenze

With the gendarmes or at the cinema? Gendarmerie and Cinema Museum in Saint-Tropez

***Annotation:** The article presents the Gendarmerie and Cinema Museum in Saint-Tropez in the south of France. The text first focuses on the permanent exhibition as a whole, then returns to individual sub-themes and specific exhibits. It deals with the use of digital technologies and other interactive elements to make educational content accessible. It also mentions how the exhibition tries to reflect the specific needs of visitors.*

***Keywords:** gendarmes, cinematography, digital technology, film, museum, Saint-Tropez*

V českých médiích nacházím spoustu článků lákajících k návštěvě Muzea četnictva a kinematografie v Saint-Tropez. Žádný z nich mi však neutváří ucelenou představu o tom, na co se můžu těšit, kolik času si vyhradit a zda s sebou vzít i tříletého syna. Jako muzejní edukátorka duší i vystudovanou aprobací si ukládám za příjemný úkol vstoupit do muzea jako běžný návštěvník (nehovořící francouzsky) a přinést čtenářům bližší pohled do expozice v budově s nápisem *GENDARMERIE NATIONALE*.

Tato budova byla v letech 1879 až 2003 sídlem brigády ze Saint-Tropez. Široké veřejnosti v tuzemsku i v zahraničí se však dostala do podvědomí hlavně díky exteriérovým záběrům z natáčení ságy o četnících s Louisem de Funèsem v hlavní roli. Teprve v roce 2013 se budova dočkala nového účelu, když zde bylo zřízeno Muzeum četnictva a kinematografie v Saint-Tropez.

Na Place Blanqui před muzeem jsem vlastně už podruhé. Před deseti lety, kdy jsem tudy pouze projížděla, si muzeum teprve budovalo své jméno. Matně si pamatuju, že tu ve stejném letním měsíci jistě nebylo tolik turistů jako dnes. Všudypřítomná čeština ve mně vyvolává dojem, že i v tomto jihofrancouzském přístavním městě se mohu cítit jako doma. Před vstupem do muzea mě člen ochranky požádá o ukázání obsahu batohu. Otevřít sice musím všechny kapsy, ale netrvá to dlouho a jsem v prostoru pokladen. Výběr suvenýrů nechávám na později. Využívám toho, že všechny tři pokladny jsou volné a u jedné hned kupuji oproti ISIC zlevněnou vstupenku za tři eura (plné vstupné činí pět eur).

Stejně jako historie četníků sahá i historie filmu ve městě poměrně daleko do minulosti, na počátek 20. století. Kino, na které je v expozici několikrát poukázáno jako na sedmé umění (vedle architektury, sochařství, tance, hudby, malířství a poesie), je dnes se světem četníků v Saint-Tropez již neodmyslitelně spjato. Expozice těží především ze slavných četníků s Louisem de Funèsem, avšak představuje i témata, kterých se četníci ve filmech dotýkají jen okrajově (móda, životní styl aj.). Zvlášť expozice hovoří o četnictvu a zvlášť také o filmovém průmyslu. Četníci ze Saint-Tropez tedy v expozici působí svébytně, zároveň však jsou funkčním zastřešením dalších souvisejících témat.

Ihned za turniketem je návštěvník vtažen do světa kinematografie. Že se jedná o přiblížení děje, postav a natáčení seriálu *Sous le soleil* zasazeného do Saint-Tropez, pouze odhaduji podle fotografií a medailonků herců a dalších tvůrců seriálu. Veškeré texty jsou zde pouze ve francouzštině. Později se na webu muzea dozvím, že jde o dočasnou, asi roční výstavu. Kolem plážového baru, kde se

Mgr. Veronika Nirnbergová
Katedra výtvarné výchovy
Pedagogická fakulta
Univerzity Palackého
v Olomouci
veronika.nirnbergova01@upol.cz

Obr. 1. Nástěnná kresba Louise de Funčse jako Ludovica Cruchota ukazuje návštěvníkovi správný směr prohlídky. Foto: Veronika Nirnbergová, 2023.

Obr. 2. První místnost představuje pracovní život četníků. Foto: Veronika Nirnbergová, 2023.

zájemci fotí v roli barmana nebo zákazníka, procházím ke schodišti. Do stálé expozice, za kterou jsem přijela, mě naviguje kresba Louise de Funèse, tedy Ludovica Cruchota, který stejně přísně jako ve filmu usměrňuje pohyb osob (obr. 1).

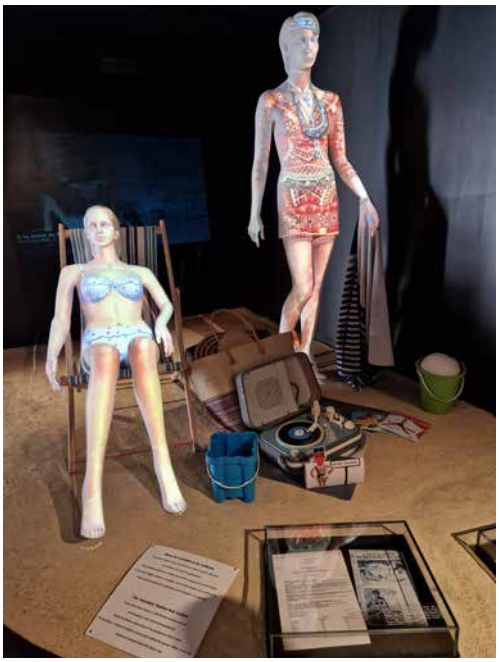
V prvním poschodí čeká na návštěvníka pět různě velkých místností. Nejprve se vchází do té největší, která představuje práci četníků. Dominantou výstavního prostoru jsou ukázky uniforem a pracovní stoly (obr. 2). Kromě toho se zde nachází řada menších exponátů a interaktivních prvků. Ty přibližují místní četnictvo i natáčení. S minulostí, která dýchá z většiny exponátů, kontrastuje vystavený policejní dron, který má své místo v samostatné vitríně vedle uniforem. Z místnosti vejdeme do další – menšího zákoutí s dotykovým panelem a sochou Louise de Funèse alias Ludovica Cruchota. Ta stojí před další, malou a neprůchozí místností. Uvnitř jsou na zdi rukou psané vzkazy a zprávy, mj. i od syna filmového četníka Cruchota Oliviera de Funèse. Ten například popisuje, jak byl otec z natáčení nadšený. Tato místnost je zvenku vizuálně upravená jako pokladna kina. Od prodejního okénka s nápisem „Caisse" návštěvník směřuje do čtvrté místnosti. Osvětlení je zde tlumené. Není divu, vešli jsme totiž do kinosálu. Po stranách můžeme zhlédnout značné množství plakátů k filmům v různých jazycích, před promítacím plátnem je několik židlí. A pak – jako bychom nahlédli do filmařské kuchyně. Nevelká místnost nabízí ochutnávku filmařské techniky a především mnoho černobílých snímků z natáčení několika filmů.

Druhé poschodí je dispozičně řešeno velmi podobně. Největší místnost je věnována dopravě a tzv. Blue Route, známé silnici č. 7. Dotykové panely se sluchátky a videoukázkami jsou převýšeny dvěma automobily a motocyklem. Prostor dokreslují nenápadné imitace stromů nebo ubíhající krajina. Protější menší místnost představuje filmovou maskérnu. Svým provedením je tak věrohodná, že člověka o její nepravosti ujišťují jen procházející návštěvníci. Jakmile se vynadíváte na líčící se Romy Schneiderovou, můžete postoupit do posledních dvou místností expozice. Obě odkazují k životnímu stylu konce 50. a 60. let. V jedné se můžete těšit na pláž, monokini a nablýskaného Forda Mustanga, i když do tohoto automobilu se neposadíte. Druhá místnost pak informuje o hnutí The New Wave, mnoha úspěšných filmech zasazených do místního prostředí a o smýšlení soudobé společnosti.

Celá expozice je protkaná interaktivními prvky a digitálními technologiemi. Například hned v první místnosti, která nám ukazuje pracovní život četníků (tedy jejich uniformy, zařízení četnické stanice, typický mobiliář aj.), najdeme v desce pracovního stolu dotykový panel s interaktivním kvízem. Ten je možné spustit ve francouzském nebo anglickém jazyce a seznamuje zábavnou formou s vývojem četnických uniforem, symbolem četníků či dříve používanými pouty. Můžeme také zhlédnout smyčku rozhovoru se dvěma z četnic z filmu *Četník a četnice*. Ty po letech vzpomínají na natáčení filmu, stejně jako v další místnosti tvůrci série o četnících vzpomínají mj. na svérázný herecký styl Louise de Funèse.

Zvlášť zmiňme poměrně velké množství promítaného (audio)vizuálního materiálu v různých místnostech. V maskérně (obr. 3), kde můžete usednout na židličku Brigitte Bardotové, hned vedle Romy

Obr. 3. V maskérně může návštěvník usednout vedle Romy Schneiderové. Foto: Veronika Nirnbergová, 2023.

Obr. 4. Na ženské figuríny se promítají ukázky módy 60. let. Foto: Veronika Nirnbergová, 2023.

Schneiderové, která se právě před zrcadlem líčí, se s lehkostí pohybují promítané siluety hereček. Tu a tam se otočí na návštěvníka, kterého obdaří nenápadným úsměvem a zase zmizí. V části věnující se autodopravě se zase na přední sklo automobilu promítá ubíhající krajina. O něco dál, v místnosti, která se věnuje módě, jsou na dvě ženské figuríny promítány různé letní modely oděvů – především šatů a plavek (obr. 4). Návštěvník může přepínat mezi asi osmi různými způsoby odívání.

Dotykové panely s ukázkami videí či kvízy se stávají přirozenou součástí expozic. Není tedy překvapivé, že i zde návštěvník může volit mezi jazyky, resp. jazyky titulků či instrukcí, kterými panel s návštěvníkem komunikuje. Všechny tyto panely jsou opatřeny sluchátky, a tak se návštěvníci vzájemně neruší. Za pozornost jistě stojí, že tam, kde si to charakter promítaného materiálu žádá, je zájemci k dispozici možnost volby znakového jazyka.

Velmi příjemně působí kombinace digitálních interaktivních prvků s těmi „nedigitálními“. Zájemce si například rád odpočine na sedačce dobového Citroenu. Velkým lákadlem je pozdravit se s Ludovicem Cruchotem coby sochou v životní velikosti, vedle které si fanoušci spontánně pořizují fotografie. Model budovy četnické stanice o rozměrech asi 120 x 100 cm umožňuje návštěvníkům pomocí vysunovacích šuplíků nahlédnout do nitra budovy v době, kdy ještě sloužila četníkům. Také se návštěvník pod vyklápěcími dvířky dozví, komu patří iniciály L. R. na fasádě nad jedním z oken (obr. 5).

Za významný prvek v expozici považuji také několik modelů vybraných exponátů, které jsou spolu s popisem ve francouzštině a v Braillově písmu k dispozici především návštěvníkům se zrakovým postižením. Ti se tak mohou seznámit s podobiznou Ludovica Cruchota, s četníkovým pracovním stolem nebo s automobily a známou silnicí Blue Route (obr. 6). Expozice tedy zcela očividně zohledňuje specifické potřeby návštěvníků nejen se sluchovým, ale i zrakovým postižením. Popisky v angličtině mi u těchto modelů schází. Odhaduji však, že se jedná o krátké shrnutí toho, co návštěvník může k danému tématu vidět v expozici.

Krajany jistě potěší, když více než 1000 km od domova spatří českou stopu, která je plnohodnotnou součástí expozice. Mezi zarámovanými plakáty, které vkusně doprovázejí celé téma kinematografie, můžeme najít i dva s českým textem. Diváka zvou na film *Četník ve výslužbě* a *Četník a mimozemšťané* (obr. 7). Právě u nich zaslechnu za sebou češtinu a všimnu si, že mladý pán má v ruce i česky psaný letáček s informacemi o muzeu a výstavě. Vracím se pro něho k pokladně, kde právě dostává letáček ve svém rodném jazyce Polka.

Snažím se záměrně si všímat i detailů, které přispívají celkovému dojmu toho, že nyní jsme opravdu ve světě točícím se jen a pouze kolem kinematografie a četnictva. V místnosti, která připomíná kino, usedají návštěvníci před filmovou smyčku na

židle, které známe ze scén za kamerou, tedy ty, na kterých při natáčení sedávají více či méně spokojení režiséři. Znovu připomeňme již zmiňovanou kresbu četníka Cruchota, která na několika místech návštěvníkovi ukazuje, kudy se má vydat pro pokračování prohlídky expozice. I schodiště mezi patry je patřičně vyzdobené – na zdi visí závěs tvořený asi padesáti pětatřicítkovými kinematografickými filmovými pásy.

Ani projitím turniketu z expozice však nemusí Vaše návštěva skončit. Jestliže si nebudete moci vybrat ten pravý suvenýr, zkuste pamětní minci z automatu. Podle několika jiných zkušeností soudím, že tahle se designově povedla. A pokud si zrovna někdo kupuje minci před Vámi, můžete zatím hned vedle nechat v návštěvní knize Váš komentář. Papír a tužku nehledejte – k zanechání zpětné vazby Vás vyzývá dotykový panel.

Já po zhlédnutí expozice vím, že s tříletým dítětem bych si ji určitě neužila. Několik exponátů by ho snad zaujalo, ale ani o několik let starší děti nevypadaly, na rozdíl od rodičů, příliš osloveně. Vím, že expozici je možné poměrně podrobně zhlédnout asi za hodinku a půl, tedy pokud jste jazykově vybaveni na to, abyste četli popisky, spustili si snad všechna videa, vyzkoušeli kvízy a jiné interaktivní prvky a všechny exponáty detailně nafotili. Pokud nevládnete francouzštinou, angličtinou, znakovým jazykem ani Braillovým písmem, pravděpodobně projdete expozici o něco rychleji (jako někteří moji spolucestovatelé). A naopak, kdyby na mě jiní spolucestovatelé již nečekali venku, klidně bych si muzeum prošla ještě jednou. Moje očekávání předčilo.

Obr. 4. Model četnické stanice nechá návštěvníky nahlédnout do nitra budovy. Foto: Veronika Nirnbergová, 2023.

Obr. 6. Braillovo písmo doprovází několik exponátů. Foto: Veronika Nirnbergová, 2023.

Obr. 7. Mezi plakáty k filmům o četnících můžeme nalézt i českou stopu. Foto: Veronika Nirnbergová, 2023.